

חתם סופר

בהמתך דדברות הראשונות כלל. כתבו תוס' דדבור אחד נאמרו, משמע דעשרת הדברות שזאתהחן היינו אותן דברות עמנו שצפי' יתרו ושלוחות ראשונות, אפי"ג דנשתנו בנוסחאותיהן, הכל דדבור אחד נאמרו אלו ואלו. אמנם לקמן גבי עוב דמסיק מפני שסופן להשחזר משמע שאלו שזאתהחן היינו נוסחא אחריתי שנאמרו בלוחות שניות ולא בראשונות, ודוקא זכור ושמור אמרינן דדבור אחד נאמרו, וכמש"כ רמב"ן צ"י יתרו [כ' ה'] דוקא זכור שהוא עשה ושמור הוא ל"ת אין לשנות הנוסחא מעשה לל"ת אי לא דשניהם נאמרו דדבור אחד, משא"כ שארי נוסחאות מה שנאמר בזה לא נאמר בזה — וא"כ ל"ל דהתוס' כתבו כן להס"ד דנדונים בכלל ופרט לריך לומר דהכל חד ודבור אחד נאמרו, אצל למסקנא דילפינן מוכל בהמה ולא דרשינן כלל ופרט כלל, נימא דהני דזאתהחן אינן אותן של יתרו, ועפ"י המסקנא אמר ר' תנחום דר חנינאי מפני שסופן להשחזר לא נאמר בהן עוב. ויוצן היטב מה שאמר עד שאתה שואלני למה לא נאמר בהם עוב שאלני אם נאמר בהם עוב, שהוא דבר תימא זיל קרי צ"י רב הוא, ולהכ"ל ניחא דאינו יודע אם למסקנא דדבור א' נאמרו ונאמרו בראשונות עוב, או דלמא [לאו דדיבור א' נאמרו], ומסיק רתב"ח דלענין זה לאו דדבור א' נאמרו ולא נאמרה בהן עוב מפני שסופן להשחזר.

ברכות ה.

לו יום המיתה שנאמר ודומו סלה. וא"ר לוי בר חמא אמר ר' שמעון בן לקיש מאי דכתיב ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם לוחות אלו עשרת הדברות תורה זה מקרא והמצוה זו משנה אשר כתבתי אלו נביאים וכתובים להורותם זה גמרא